

Назар Городиський

Отець Михайло Вербицький був одним із головних носіїв галицько-української музичної культури. Вважається, що зі смертю Дмитра Бортнянського у нас закінчилася золота доба в музиці, але через кілька років опісля в Галичині спалахне нове українське музичне вогнище, в якому чільне місце займе священник-композитор Михайло Вербицький.

Майбутній душпастир і митець народився у селі Улюч біля Добромиля 4 березня 1815 р. Б. у сім'ї священника. Про його юнацькі роки відомо тільки те, що на десятому році життя молодий Михайло осиротів — у нього помер батько, а мати вийшла заміж вдруге. Ним і його молодшим братом Володиславом почав опікуватись перемишльський єпископ Іван Снігурський — їхній далекий родич і брат тітки померлого батька. Цей владика zorganizував у перемишльській катедрі мішаний хор, а згодом і музичну школу, у яких молодий та перспективний альтист Михайло здобув першу музичну освіту й возвеличив співом Бога. Цей талановитий хлопець навчався співу у кваліфікованого диригента і композитора Алоїза Нанке, якого свого часу запросив із Чехії владика Снігурський. У Нанке юний Вербицький отримує добру музичну освіту, зокрема з композиції.

У 1834 році Михайло Вербицький вступив до Львівської духовної семінарії. Його тісний зв'язок з музикою ні на хвилину не припиняється. Уже тоді семінарист Михайло керує хором семінарії під назвою «Да ісполняться», також він засвоює техніку гри на популярній на той час гітарі. Чимало творів, перекладені або створені ним для гітари, набирають широкої популярності. До нашого часу збереглося створене ним «Поученіє Хітари», яке стало першим таким посібником в Україні. По недовгій часі брат Михайло через брак коштів полишає семінарію у Львові і стає в Перемишлі єпископським канцеляристом (писарем або нотарем). Тут він глибше зацікавився театром і створив музику для багатьох вистав: «Верховинці» за Юзефом Коженевським, «Козак і охотник» за Августом Коцебу, «Жовнір-чарівник» за Іваном Котляревським, «Гриць Мазниця» за

Іваном Наумовичем, «Проциха» за Юрієм Желехівським та інші. Також юний музикант познайомився із капельником катебри німцем Лоренцом, завдячуючи якому пізнав всесвітню музичну літературу й основи оркестрації.

Наприкінці 1847 року брат Михайло повертається до Львова, де його поновлюють у семінарії і згодом він успішно закінчує богословські студії. Отець Вербицький, ставши священником, був призначений служити парохом до села Завадова, а опісля — до Залужжя-Стрілок поблизу Яворова. З 1852 року отець був парохом села Млини Яворівського повіту, що в одинадцяти кілометрах від Краківця на Львівщині. 19 грудня 1870 року у віці 55-ти років він несподівано помирає. Поховано отця на місцевому цвинтарі біля церкви, а на могилі встановлено дубовий хрест.

Духовна нотографія творів Михайла Вербицького на сьогодні залишається ще маловідомою. Твори «Ангел вопієше», «Отче наш», «Христос Воскрес» принесли авторові славу ще за життя і до нині користуються популярністю та звучать як під час служби Божої, так і на концертах. За свого короткого життя композитор встиг написати велику кількість духовних творів: Літургію для мішаного хору, «Буди ім'я Господнє», «Милость мира», «Вічная пам'ять», «Господи, помилуй» — для чоловічого хору, «Єдин Свят — хваліте!» — для змішаного хору та інші. Останні скомпоновані твори були: «Іже херувими», «Святий Боже» і «Тебе поєм», їх Вербицький створив у львівській лікарні уже будучи хворим.

Не могла бути випадковою у творчому доробку отця Михайла Вербицького і поява пісні на вірш Павла Чубинського «Ще не вмерла Україна». Він ішов до написання цього шедевру, якому судилося стати Державним Символом, через багаторічну активну працю своєю світоглядною та творчою життєвою позицією патріота-митця. Твір скомпонований у 1863 році – спершу для солоспіву, а згодом і для хору та оркестру.

10 березня 1865 року в Перемишлі концертна частина творчого вечора української громади, присвяченого другій річниці смерті Тараса Шевченка, вперше закінчується урочистим виконанням пісні «Ще не вмерла Україна» на музику М. Вербицького. 15 січня 1992 року Верховною Радою було затверджено саме цю музичну редакцію Державного Гімну, а 6 березня 2003 року ухвалено закон «Про Державний Гімн України». Сьогодні цей геніальний твір – один із головних державних символів України поряд з прапором і гербом. Його мелодія є одним із найкращих творів, який створив і залишив для нас священник-патріот Української Греко-Католицької Церкви отець Михайло Вербицький. Так він увійшов у історію не тільки як композитор духовних творів, а й показав себе зрілим громадянином своєї Батьківщини.

Назар ГОРОДИСЬКИЙ, Михайло Вербицький — священник-композитор // СЛОВО №4
(80), грудень-лютий 2019-2020